



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Sacrificio Missæ Expedite Celebrando Libri III

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1661

Qua ratione occurrentum defectibus Missæ, Cap. 8

urn:nbn:de:hbz:466:1-41878

nes, dum Missæ Sacrificium per-
gitur, atque adeo per illa interrum-
pi ritè posse Sacrum, explicatio-
ne non indiget.

CAPVT VIII.

**Qua ratione occurrentum defe-
ctibus in Missa occur-
rentibus.**

A Deo latè à Doctoribus im-
mò, & à Rubricis Missalis,
de hoc argumēto, differit, ut a-
cum agere non debeam: ad memo-
riam ergo solum reficandam, &
ne in quibusdam necessariis Lecto-
rem meum alio abire compellam,
doctrinā de hacre S. Thomæ, ab
Ægidio b Coninch compendiosè
allatam, cum nonnullis nihilomi-
nis notis, seu additionibus nostris,
ubi opus fuerit, immixtis, sive an-
nexis, hic subscribam.

§. I.
a S. Thom. 3. p. q. 83. art. 6. b Coninch
d. Euch. q. 83 ar. 6.

§. I.

*Quid fiet, quando Sacerdos deficit,
dum sacrificat.*

I Docet Primo S. Thomas,
Quando inter celebrandum
sacerdos subdito deficit, ita ut non
possit ullo modo Sacrificium per-
ficiere, si hoc contingat ante Conse-
crationem panis. Sacrificium relin-
quendum esse imperfectum: quia
cum nondū substantialiter inchoa-
rum sit, nullum, in hoc, est notabile
incommode; si autem contingat
post Consecrationem etiam unius
materiæ, tunc perficiendū esse per
alium sacerdotem, si quis adsit, et
jam si jejonus non sit, etiam si sic in-
peccato mortali, aut excommuni-
catus. Hic tamen necessario debet
prius conteri, Ita communiter Do-
ctores ex Conc. Toletano 7 c. i. Ra-
tio est, quia minus incommode
est, sacerdotem non jejunum, au-

Ec 2

pot.

geo LIBER IX.

post commissum peccatum mortali, ante confessionem, contritum communicare, quam Sacrificium relinqui imperfectum.

2. Nona Primo cum Soto a conscientium sibi peccati mortalis nullo modo posse hoc sacrificium perficere, nisi prius, ut dictum est, conteratur, aut saltem probabiliter putet se constitutum; alias peccaret mortaliter, communicando in statu peccati mortalis. Disputat autem ibidem idem Sotus, utrum talis sacerdos, si difficulter potest conteni, possit nolle perficere sacrificium, & Respondet affirmativè, quia Concilium tantum dicit liberum esse sacerdoti inchoatum à deficiere sacrificium perficere; sed melius Suarez b docet, talis tenetur conteri, ut Sacrificium possit perficere, quia gravissimum est incommodum contra institutionē Christi,

Iti, &

a. Sotus in 4. d. 1. qu. 2. ar. 6. q. perplexior autem b. Suar. de Sacr. d. 85. s. 3. sub fine m.

CAP. VIII. §. I. 502
stii, & reverentiam tanti Sacrificii,
atque etiam ipsius Sacramēti (præ-
fertim quando Calix est jam con-
secratus, qui sine irreverētia, & pe-
riculo alicujus incommodi sāpe in
aliud tempus conservari non po-
test) si Sacrificium relinquatur hoc
modo imperfectum. Quare omnes
qui sine gravissimo incommodo
hoc possunt impedire, ad hoc te-
nentur. Peccator autem nullum in-
commodum, sed potius maximum
commodum accipit, dum compel-
litur conteri.

3. Nota secundo, non sacerdo-
tem, in similibus casibus nullo mo-
do posse Sacrificium perficere, quia
non habet potestatem sacrificandi.
Quare si nullus Sacerdos adsit, Sa-
crificium necessario imperfectum
relinquendum est, & Sacramētum
honestē conservandum, donec pos-
sit legitimè sumi, si id sine periculo
sieri possit. Quod si hoc sine pericu-
lo fieri non possit, ut si esset pericu-
lum, ne Sacramentum veniret in

B e s manus

302 LIBER II.

manus Infidelium , aut ne species
ante adventum alicuius sacerdotis,
planè corrumpentur, tunc Sacra-
mentum etiam à laico sumi debe-
ret: quia hoc ipsius reverentia exi-
git. Sotus tamē & putat potius per-
mittendum esse, ut species Calicis
omnino aescant, seu corrumpad-
tur, quam ut sumantur à laico. Sed
melius Suarez docet laicum tunc
debere sanguinem reverenter su-
mere, quia quæ in reverentiam hu-
jus Sacramenti sunt instituta, non
debent cum ipsis canca irrevener-
tia servati.

4. Nota Tertio , si sacerdos
deficiens non obierit , sed solum
infirmus fuerit , adeo tamen, ut
communionem sumere possit, sa-
cerdotem, qui Missam supplet, di-
videre Hostiam debere , & unam
partem sibi sumere , aliam Infirmo

Sot.in 4.distin.13.quæst.2.art.6.
Circa hoc.b Suarez disp. 71. de SACI
sec.3,in fine.

CAP. VIII. §. I. 503
præbere : de quare nos alibi egimus, a.

5. Nota Quarto, secundum sa-
cerdotem debere incipere inde, ubi
primus desierat, si id scire potest;
quod si non possit, vide apud Suar-
ium : b cum enim raro possit eve-
nire in praxi, ut saltem ex Ministri
relatione id non sciatur, non est
neccesse, hac in re, pluribus, immo-
rari.

An perfici sequenti die predictum.

Sacrificium possit.

Vbi vindicatur Emanuel Sa.

6 Sed queramus, quid fieri nul-
lus adsit, qui Missam perfice-
re eodem die possit, adsit tamen,
qui à loco distanti vocatus, die se-
quenti possit Emanuel Sa. in genui-
na impressione, sic de hac re dispe-
nit.

a In Opus de Exped. comm. e. 6, §. 6.
num. 3. b Suar. Idub. 85. de Sacr. sec. 5.
§. 5. denique. c Suar. v. Missanu. 38.

art. 6.5
de SACR.

xii. Quod si desit, qui Missam perficiat, sequenti die persiciatur, aut sumatur ab alio Sacerdote, in alia Missa Sacramentum. Non placuit hoc dictum ei, qui illum expurgavit, quare sic reposuit. Quod si desit, qui perficiat, sequenti die sumatur ab alio in alia Missa Sacramentum. Citatque Suarium, D. Thomam, Azorium, Sotum, & Toletum. Hinc ergo oritur quæstio, an opinio genuina auctoris dicentis posse perfici die sequenti predictam imperfectam Missam, sit probabilis, ac propterea immunitio, expuncta?

7. Certè non video, cur possit eodem die perfici, ut omnes concedimus, immo iniungimus, etiam post sex vel septem horas, ut contingere, si defectus occurret summo mane, & Sacerdos suppeturus inveniretur circa meridiem; nos possit autem die immediate sequenti, illa enim mora in tali defectu nos debet judicari longa, ita ut continuari eadem Missa non possit.

sic dic
Vener
exhibi
præce
tur co
teriti,
Dix
parte n
aliqua
recte c
illud Sa
ta dicta
sa, ut h
docuit
dixit se
matur.

8. N
Expurg
Sotum,
sequen
sed solu
mi poss
cramen
sed sol
sentenc

fit die sequenti. Sicut enim die Veneris Sancti consumptio runc exhibita continuat Missam diei praecedentis, nam propterea dicitur complementum Sacrificii præteriti, ita in casu nostro, &c.

Dixi (possit) nam cum ex alia parte negandum non sit, eam esse aliquam notabilem moram, ideo recte concedimus posse etiam sumi illud Sacramentum eodem die juxta dicta n.3. vel alio die in alia Missa ut hic notamus, & sapienter docuit, dum sub disjunctione dixit sequenti die perficiatur, vel si matur.

8. Neque obstant illi auctores in Expurgato citari, iicenim præter Sotum, cum non disputent, an die sequenti perfici possit dicta Missa, sed solum absolute doceant, assumpisse, deficiente sacerdote, Sacramentum, non sunt contra nos, sed solum sunt dicendi de nostra sententia mentionem non fecisse.

F f

Sotus

506 LIBER II.

Soritus vero, si recte intelligatur,
pro nobis est.

An perfici prædictum Sacrum ab Et
communitato, Suspenso, vel ir-
gulari possit.

Ubi non approbatur Emmanuel
Sæ.

* **Q**uæramus Secundo, An
non adsit alius Sacerdo-
nisi Excommunicatus, vel suspen-
sus, vel irregularis possit hic, &
juxta dicta debeat supplere prædi-
cum Sacrificium.

De Excommunicando S. Thomæ
bjam posse pronunciavit modon.
De Suspenso, & Irregulari, no-
meminuit; cum tamen id excom-
municando concederet, illis etiam
propter paritatem rationis conce-
sse certum videtur. Sæ vero in-

a Sorus in 4. dist. 13. q. 2. art. 6.
Circa hoc fine. b Sanct. Thom. 3.
q. 3. art. 6. ad secundum,

ingeouina, rum in expurgata editione, sic habet. *a* Tale sacrificium imperfectum perficere potest, & secundum quosdam debet alius etiam non ieiunus, si desit ieiunus non autem excommunicatus, aut suspensus, aut irregularis. Victorellus ad eumdem Sà expurgarum illud addit. Immò si sole adsit sacerdos excommunicatus aut irregularis, & ex Sacri omissione secturum sit grave aliorum scandalum perficere potest: alias non azor, ex solo. Hac ille.

10 Dico absolute, etiam nullo instanti scandalo, excommunicatum. Suspensum, Irregulari, & alius aperte sacerdos non adsit, cum debita cordis contritione, posse. Ratio est, quia Sacrificium relinqui imperfectum quoad essentia- lia, fuit semper aestimata res gravissima, cui omnibus modis sit succurrendum, tantusque rigor fundatur in eo, quod præcep- tum de integritate Sacrificii pu-

Ff 2 tacur

a Sà v. Missa. n. 38.

Migatu
m ab Es
velirre
nanul
, An
Sacerdos
el suspen
thic, &
re pazi
Thom
nodon
ri , no
d excom
llis erat
s conce
verotu
art. 6.
Thom. 3.

tatur esse divinum à Christo Do-
mino latum : cui sponsa Ecclesia
per censuras non videretur derogare
voluisse, immo nec poruisse.

11. Confirmatur Primo, quia
omnes cum S. Thoma ibidem con-
cedunt Sacerdotem, si post conse-
crationem recordetur se esse ex-
communicatum, suspensum, vel
irregularē, debere Missam absol-
vere, ut mox §. 2. dicemus, idque
propter perfectionem Sacrificii, e-
tiam præscindendo ab omni alia
causa : at idem proorsus est in casu
nostro.

12. Confirmatur Secundo, quia
non est novum in Ecclesia, ut Sa-
cerdos per prædictas censuras à
ministerio Sacramentorum exclu-
sus ad illud in necessitatibus ad-
mittatur, sic Sacerdos excommu-
nicatus vitandus, immo Irregu-
laris, immo Degradatus, quamvis
privetur ab Ecclesia jurisdictione,

a. S. Thom. 2. p. q. 83. art. 6. ad p[ro]p[ter]i-
mum aliquique passim.

CAP. VIII. §. II. 309

tamen potest a ministrare Sacra-
mentum Pœnitentiae existenti in
articulo mortis, quando alius ido-
neus Confessor non adest. Sic in si-
mili necessitate potest b baptismum
conferre: sic item in simili Eucha-
ristiam c Infirmo porrigeret. Si ergo
ab his non excluditur excommu-
nicatus quia non est credibile Ec-
clesiam velle in tanta fidelium ne-
cessitate prohibere Sacerdotem, ita
nec excludetur in tanta necessi-
tate divini cultus in casu integran-
di sacrificii.

F F 3 §. II.

a Avila Sayr. Alterius, Suarez, alii-
que apud Bonac. de excommunic. dis-
put. 2. quest. 2 p 2. § 4. numer. 3. Et di-
sput. 1. de cens. q. 3. p. 3. n. 3.

b Suar. Laym. Filliuc. apud Bon. loc.
cit. de excomm. n 7.

c Idem ib. n 8.

isto Do:
Ecclesia
erogate
e.
, quia
em con-
t conse-
esse er-
um, vel
n absolv-
, idque
sificii, e-
moi alia
t in casu

lo, quia
, ut Sa-
furas à
n exclu-
ibus ad-
commu-
riegla-
quamvis
i Etione,
tamen
ad tri

§. II.

*Quando Sacerdos meminit in Missa se
esse in peccato mortali, non jejunum,
excommunicatum, &c.*

I Docet Secundo S. Thomas
*Quando Sacerdos post con-
secrationem recordatur se non
esse jejunum, aut esse in peccato
mortali, aut esse excommunicatum,
&c. debere, concepta con-
tritione, Sacrificium perficere.
Quando vero horum recorda-
tur ante consecrationem, ait S.
Thomas, curius esse, Coninch vero
ait esse necessarium, si nondum in-
choarit Canonem desistere à Sacri-
ficio, si id possit fieri sine scandalo,
aut sui diffamacione. Quod si
Canon esset incepitus, quia tunc
satis indecens est relinquere Sacri-
ficium, videtur tali casu posse
ipsum concepta contritione, per-
ficer, quia in hoc saltrem casu est*

vera

CAP. VII. §. III. 511

vera sententia S. Thomæ , quod
tunc sit tuncius desistere ; quo sa-
us insinuatur non esse præceptum .
Soror autem docet celebrantem
quietam in initio Missæ recordo-
tur se esse in peccato mortali , si sit
jejunus , & nulla censura prohibi-
tus , posse concepta contritione ,
pergere , etiam si sine scandalo pos-
sit desistere , quod videtur etiam
innuere S. Thomas , quia dicit esse
tuncius desistere , maxime in casu
quo quis est excommunicatus , aut
non jejunus Coninch tamen do-
cet benefacturum eum , qui in di-
cto casu Missam reliqueret , quan-
do aliud nō sequeretur incommo-
dum Utique probabiliter , quo-
rum fundamenta , ut & alia huc
pertinencia vide in nostro Opuscu-
lo de Expedienda Communione
c. 1. §. 6. num. 34. & 35. juncto c. 2. §.
8. num. 33.

Ff 4. §. III.

§. III.

*Quando Calix, vel Hostia veneno, vel
simili inficitur.*

1. **D**icitur Tertio, quando ali-
quod animal, vel res ali-
qua, quæ Calicem inficere aliqui-
ratione possit, ante consecratio-
nem in eum inciderit, Vinum mit-
tendum esse in Piscinam & abluto
calice, aliud Vinum cum aqua esse
imponendum, ac saltem mente of-
ferendum, consecrandum, sacri-
ficium perficiendum.

2 Quod si simile quid contige-
rit post consecrationem, cum ani-
mal, quod incidit, esse diligenter
abluerendum, & comburendum, &
ablutionem una cum cineribus
projiciendam in Sacratum sive
Piscinam (quod intellige nisi ablu-
tio possit à sacerdote post sum-
pnum Sanguinem commode sumi,
hoc enim esset multo decentius,

præser-

præsertim cum valde probabile sit aliquam partem sanguinis, quæ anima li adhærebat, ei inesse (Sanguinem vero debere sumi, si fieri possit sine periculo salutis corporis, vel vomitus, quod si horum notabile subsit periculum (ut si venenum in sit Calici) nullo modo debet sumi, sed vel honestè debet conservari, donec species omnino corrumpantur, & tunc mittendus est in Piscinam, velut alii volunt. Species stupa, aut simili materia debent imbibiri, & permitti omnino exsiccati; & tunc stupa exsiccata comburenda erit, & cineres mitendi in Piscinam. Sacerdos autem debet in tali casu abluto Calici impicare novum vinum cum aqua, illudque consecrare.

3 Idem proportionaliter dicendum est de Hostia consecrata, si enim ea ab aliquo venenato contacta fuerit, alteram Sacerdos consecret, sumatque, illa vero servetur in Tabernaculo separatis, donec

Ff 5 Spe

§. 4. LIBER II.

Species corruptantur, & sic in Sacra-
trium deponantur.

4. Notandum Gavantus &c. quae
sunt fulmine tacta venenata conser-
vi. Quare cum accidisset anno
Dominii 1601. ut Calix à fulmine
tangeretur post consecrationem,
fuit dictum à Doctoribus non de-
bere sumi, sed modo praedicto ser-
vari.

§. IV.

Quando quis advertit Aquam se
Calici non imposuisse.

¶ Docet quarto, quando id
advertis ante Calicis con-
secrationem, debere eam statim
imponere. At quando recordatur
post consecrationem Saoginis,
quia indecens est aquam Calici
consecrato misceri, nihil immo-
randum, sed potro esse in sacro

pro-

a Gavant in Rubr. Miss p. 3. t. 10.
n. 7. Genuens in prax. Neap. c.

CAP. VII. §. V. 515
progrediendum. De Græcis aquam
calidam post consecrationem mis-
centibus vide Henriquez.

§. IV.

*Quando quis advertit se aquam uela-
cetum consecrassē.*

¹ **D**icitur ibidem sive ante, sive
post consecrationem id ad-
vertatur, debere Sacerdotem ea
mittere in Piscinam, seu sacrarium,
& imponere vinum, cum aqua, illa
ludque consecrare.

Et Divus Thomas quidem do-
cer quando Sacerdos advertit post
ejusdem Calicis consumptiōnem
puram aquam (idem de aero fui-
se consecratam, eum debere con-
secrare etiam novam Hostiam una
cum Calice, & eodem modo sa-
cram perficere, ac si nullam antea
materiam consecrasset, vel sump-

Ff 6 siffer.

a Henrig. de Euchar. l. 8. c. 12. p. 4
litt. 3.

psisser, incipiendo ab illis verbis,
Qui pridie quam pateretur, aut sal-
tem à forma consecrationis corpo-
ris.

2 Scotorus & vero, & Navarrus b
docent, etiam in hoc casu sufficere
consecrare Calicem mistum aqua,
& vino, & statim sumere, reliquis
omnibus omissis, quæ ante sum-
ptionem fieri solent, quod ita fieri
potest, ut nemo circumstantium
adverterat. Ut si celebrans quasi ac-
cepturus ablutionem accedat ad
cornu Altaris, & Calici imponat
vinum, & paulum aquæ, & dissi-
mulanter consecret, ac statim su-
matur, & postea sumat ablutionem.

3 Utraque sententia est proba-
bilis, & in praxi excipi utraque tu-
to potest. Nam propterea Rubri-
cæ c Missalis Pii V. priorem se-
quuntur; Missalis d Clementis 8.

addunt;

a Scotorus in 4. dist 8. q. 3. b Navarr.
e. 25 n. 91. c Rubr. Miss Pii V de deft
vini n. 3. d Rubr. Miss Clem. 8. idem
fct. vini n. 3.

addunt, & posteriorem, quæ certè
præsentim in præsentia populi, ex-
peditor est, & consulenda.

4 Illud adverte Primo, Sacer-
dotem si talem defectum agnoverit,
dum habet in ore illam aquam, seu
acetum, non debere ea proiicere,
quia esset irreverentia, & forte
periculum eiiciendi aliquod frag-
mentum assumptæ Hostiæ. De-
glutiat igitur, & posito vino, con-
secret, ut dictum est, sumatque, ni-
hil curans, quod per illam aquam
jejunium naturale fregerit, quia sic
Sacramenti reverentia tunc expos-
cit.

5 Secundo. Si quis, vel propter
ignorantiam, vel propter animi
turbationem, quæ in his casibus e-
tiam solertissimo accidere solet, ri-
te non supplevisser, talem defec-
tum, nullo modo debet iterum
consecrare post absolutum sacrum,
quia tunc in re tam gravi non ju-
dicaretur esse idem, sed distinctum
sacrificium,

Ff 7

Quid

*Quid si dubitetur de Aceto, vel non
inveniatur vinum.*

Si advertat, sed sub dubio sa-
cerdos id, quod posuit in Ca-
lice, fuisse acetum, idque post sum-
ptionem Calicis, sibi persuaderet
fuisse vinum, quia possidet substas-
tia vini, & proprio in dubio est pra-
sumendum. Idem vero, si in dubio
incidat post Consecrationem, ne
sine certo fundamento turbetur
Sacrificium ejusque ordo, & ex-
ilia parte pariter tunc possidet sub-
stantia vini. At si dubites anti-
Consecrationem, vel deponere du-
bes dubium, vel mutare vinum, ne
exponas te periculo non consecra-
di: quæ omnia diximus in Opuscul-
lo Expedicæ Communionis capa-
t. 8. num. 34.

7 Quod si non possit inveniri,
vel certe difficultime, vel cum no-
tabili populi offensione vinum: si
non est incepitus Canon, & tunc

si non est incep̄ta Consecratio, de-
fistas; si est incep̄ta, pr̄æsumas esse
vicuum, & progr̄editor. Ac etum au-
tem illud vel sumat Sacerdos post
sumptionem Corporis, & Sanguini-
nis, vel alicubi reverenter servet,
donec sicetur modo supradicto §.
3. n. 2. in simili. Immo si est certo
acerum poterit alteri cuicunque
sumendum tradi, ut in simili dixi-
mus sup. c. 7. §. 5. n. 3.

§. VI.

*Quid fiet, si quid inadvertenter omis-
tat celebrans. Et quid si Hostia
frangi non possit?*

De priore, quod in hoc Titulo
proponimus, docet quinto S.
Thomas ea, quæ per occasionem
jam dicta à nobis sunt supra c. 5. §. 2
an. 23.

2. De posteriore ergo docet Sex-
to, quod quando Hostia, quia prius
forte cecidit in Calicem, non potest
propter

570 LIBER II.

propter humiditatem, quam tota
forte imbibetur, frangi, (qui casus
certe nunc, cum parum vini solet
apponi, quod propter reverentiam
semper mihi placuit) nihil erit rei-
terandum, sed relicta fractione,
omnia dicat Sacerdos, omittendo
tamen signa consueta super solam
Hostiam, & progrediatur in Sacro;
nihil enim substantiale in sacrificio
debet. Cum vero communicare
voluerit, signans se Calice dicat
Corpus, & Sanguis Domini nostri, &c.
Quando vero non est tota made-
facta, sicut omnia consuera cum re-
sidua parte non madefacta.

§. VII.

*Quid si sanctissimus sanguis effunda-
tur, vel Hostia dispareat?*

Docet Septimo, quando ali-
quid ex Sanguine cadit in
cibulam, hanc debere prius à
Sacerdote lambi, & deinde radi,
sicuti

sicut etiā terrā debere radī, quando in ea Sāguis decidit, & quod abraditur, debere comburi, & cineres in Piscinam condi. Quando vero stillavit Sanguis super lapidem Altaris, Sanguis debet sorberi à celebrante bene lavari lapis, & ablutio in Sacrum effundi. Si super aliquid linteum, etiam si sit Corporale; debet ter lavari super Calicem, & ablutio (nisi veller quis eam sumere) debet projici in Piscinam: Idem fieri, si super panum, vel taperum pedibus substratum, vel simile. Addunt aliqui partem illam linteum debere abscindī, comburi, ejusque cineres projici in Piscinam; quod licet admodum decens sic, quando illud linteum non est Corporale aut Purificatorium, non est tamen ulla obligatio præsertim quando est pretiosum, & solum rebus sacris inservit) quia honori Sacramenti, per ipsius ablutionem, satis consultatur. Quis debeat lavare, dicam infra §. 8. n. 2.

2 Nota

2. Nota primo, pœnas, & olim, injungendas ei, cuius culpa sanguis fuisset effusus, non esse in usu, quicquid talis, judicio superioris, proportione culpa, puniendus est. Ante sententiam tamen nullam pœnam tenetur subire, nisi quatenus, vel ipse, vel Confessarius judicat necessarium, ut sacrificiat Deo pro peccato.

3. Nota Secundo, quando sanguis ita effunditur, ut nihil maneat in Calice, tunc novum viuum cum aqua Calici infundendum, offerendum, oblatione saltem mente concepta, & consecrandum, assumendum e modo, quo supra diximus in simili §. §. 1. & 2.

4 Idem proper paritatem rationis die de Hostia: Nam si ea, jam consecrata, per miraculum dispareat, vel à vento, seu animali forte subtrahatur, debet eucalia Hostia, modo dicto, consecrari, quæ possit ad integrandum Sacrificium consumi.

a. Apud S. Th. 3. p. q. 83. art. 6.

Si queratur autem quid agendum sit, si alia Hostia haberi non possit, vel difficultime, vel cum populi offensione (idem dic de vino) Respondendum est finiri sic debere Sacrum cum una solum specie, ita tamen, ut iuxta Rubricas & prætermittentur verba, & signa, quæ pertinent ad speciem deficientem. Ratio est, quia, quod est multum difficile, reputatur moraliter impossibile, & insuper strictius est o ius naturale, quam ius, quod est solum divinum: Vt tate autem notabilem offensionem plebis, est de iure naturæ integritas Sacrificij, solum, de divino.

§. VIII.

De nonnullis aliis defectibus occurrentibus in Missa.

Non meminit hic S. Thomas, nec consequenter Conimach, de nonnullis aliis defectibus,

a Azor p. 1. lib. 10 c. 3; q. 6. b Rubr. Miss de defectu vini num. 8. c Idem Azor ibid.

524 LIBER II.

bus, qui & occurtere possunt, & ha-
bentur in Rubricis Missalis, qm
tamen ad complementum tracta-
tionis, nostrum erit in hoc §. brevi-
ter colligere.

*Quando Sacra Hostia, vel eiusfrag-
menta decidunt.*

ET primo quidem, quid age-
dum, si Hostia, vel eius frag-
mentum dilabatur in terram ioli-
gaum, vel quid simile solidum?
Reverenter accipiatur, locus mu-
detur, aliquantulum abradatur, pul-
uisque, seu abrasio in Sacrarium
mittatur. Quod si ceciderit extra
Corporale, in Mappam, seu quod-
cumque linteum, pannum, lanam,
seticum, &c. diligenter laveretur, ac
lotio in Sacrarium effundatur, ut in
simili de effuso sanguine diximus
supra §. 7. v. 1.

2. Sed quis lavabit? Certe Sa-
cerdos: verū puto in rigore; Cleri-
cum, vel Sacristam posse, (cum par-

fir

fit ratio) qui potuit supra & lavare Corporalia, & Purificatoria. Addo tamē id intelligi, quando est lavādum aliquid ex tactu Sacræ Hostiæ nam illud, supra quod effusus est Sanguis, omnino à sacerdote, vel saltē (si sacerdos forte non possit) à Diacono est lavandum. Ratio est, quia per se, & semper in hoc casu est contingendus Sanctissimus Sanguis in panno imbibitus, quod non est ibi, nec in lotione Purificatorijs, in quo esse imbibitum aliquid Sanguinis est raro, & per accidens, ut diximus lib. I. c. 2. §. I. n. 8.

3. Torsit olim sacerdotem fragmentum Sacræ Hostiæ, quod per collum cecidit in partes interioris tunice eiusdem Mulieris. Rursus, quod, alia vice cecidit in barbam viri, dum communicarent. Profectio in his casibus honestatis, & decenteratio maximè est habenda, quod si per accidens fragmentum deperdatur, Deo, & Angelis com-

mag-

l. 2 Supr. lib. I. c. 2. §. 2. n. 1.

mendetur. Potuit ergo mulier illi
ex se videre, an fragmentum iove-
niri, & ab extractis à se parumper
vestibus, & foras modeste exponere.
Et si, a sacerdote accipi: se cas, ipso
Mulier accipiat, immittat in Pin-
dem, digitosque laver, projectau-
Sacratum lotione. Neutiu, si pos-
sit, relinquatur. Immo, si sacerdos
solus vidit patui fragmenti casum,
& probabiliter advertit fore non-
bilem Mulieris turbationem, vela
statum offendit (id quod certe
regulariter adest) si de re mulier
advertisatur, nihil dicat sacerdos, sed
totum remittet Deo, progrederi
in suo Ministerio, hoc enim nunc
requirit ipsa reverentia, & cultus
Sacer. Simile quid de illius viri bar-
ba dicendum est, si enim sacerdos
modeste potest, & sine viri offen-
sione a accipi: secus, Deo comittet;
Quod si potuit accipere, ne de
inde sit sollicitus, rentare, vel pri-
cipere prædictar barbæ lotionem,
melius enim est vitare turbationem:

Ego.

Fidelium, quam Rubricarum apicem, ejusmodi cautelas præcipientem observare. Ex his, similia quæ facile occurrere indies solent, ex scipie colligere potes.

Quid si Sacramentum evomit
contingat.

4 **S**i sacerdos evomat Euchari-
stiam, species autem integræ
appareant, reverenter assumantur,
non si nausea fiat, secus separentur,
& in loco Sacro reponantur, do-
nec siccentur, seu corruptantur;
tunc eam comburendæ sunt & ci-
neres in Sacratum proiiciendi. Si
species non appareant, & corruptæ
iam iudicentur, totus vomitus si-
milter comburatur, cineresque in
Sacratum immittantur. Ex quo ap-
paret non esse audiendū Paludanū,

g &c

a In Rubric. Miss. de defec. occur.
Num. 14.

Eidē

§28 LIBER II.

a & Sylvestrum b putantes esse sa-
et ilegium Species comburi; solum
enim id verum habet, si sub illis est
Christus Dominus, nō vero iis ex-
siccatis, quando Dominus ibi esse
desit.

5 Adverte tamen tunc solum esse
licitum eiusmodi vomitum provo-
care, quando cognoscit sacerdos,
quod species à se sumptæ, veneno,
sue simili rabe fuerint infectæ : de
qua tota re diximus a in Opusculo
de expedienda Communione.

Quando Hostia est confracta, & qua-
do eiusdem Particula remanet in
fundo Calicis,

5. SI Hostia appareat fracta ante
consecrationē post oblatio-
nem (idem dic de quacumque simi-
li macula accidentalī) non est in-
conve-

a Palud. apud Gavant in Rubi.
Miss. pa. 3. c. 10: nu o b Silvest. apud
eund. ibid. c Opusc. de exped. com. c. 1.
§. 4.

CAP. VIII. §. VIII. 522

conveniens, eam consecrare, nisi
forte populo scandalum sit: tunc
enim alia accipienda esset. & obla-
tione mente concepta, offerenda,
de illa autem, quæ fuit oblata; fiat
illud quod diximus supra c. 7. §. 5.
n.s. Si apparcat fracta ante oblatio-
nem, accipiatur altera integra, si
citra scandalum, vel longam mo-
tam fieri poterit, secus eadem, sine
scrupulo utaris.

7 Si assumendo sanguinem, par-
ticula remanserit in Calice, digito
eam ad labium Calicis adducito, &
sumito: vel quod decentius est, vi-
num infundito, & sume: immo si sit
necessibus, ter, vel amplius vinum
infundere, & sumere, id facere po-
teris sine timore fractionis
jejunii naturalis, ut alibi
dictum est.

Gg

Quan-

a In Opusculis exped. com. c. 2. §. 8.
n. 38.

*Quando Sanguis, vel vinum
congelatur.*

Disponit Rubrica, quod si sanguis hieme congelatur in Calice, involvatur Calix panno calefactis, si id non perficiat, ponatur inferuenti aqua prope Altare, dummodo in Calice aqua non intret, donec liquefiat.

9. Sed quid fieri si sanguis congelatus etiam ad tribito igne liquefieri nequeat? vel quid, si, ne ignis quidem habeti possit, vel quia disponit Rubrica, cum notabilis offensione populi, fieri deberent?

Suarez a recte si noli in casu morietur, ut d'igit' reves ester committatur: nam sic in particulas redactus assumi poterit. Si pars sanguinis videlicet congelata, pars vero liquefacta sit, sufficeret hanc liquefactam par-

a Suarez de sacr. disp. 85. sec. 13
occidere.

tem assumere, illam vero, ut potest,
deglutiri.

10 De congelato vino aliqua
sunt declaranda. Primo si vinum
congeletur; licetne illud conse-
cuae? Dico nequaquam (saltem ex
congruentia) licere, quia est contra
confuetudinem. An sit peccatum
dicam mox e. 14. Adde nonnullos
dubitare, ut mox dicemus, an vi-
num sic affectum sit apta consecra-
tionis materia. Apponatur igitur a-
liud, cum non expediatur illud vi ca-
loris solvere & consecrare, quia a-
liqui purant per congelationem vi-
num substantialiter fuisse corrup-
tum, id quod licet falsum ex melior-
i sententia sit, ut mox videbimus,
tamen ob reverentiam Sacramenti,
si aliud viñ commode potest ha-
beri, non est cur hoç illi non pre-
feratur.

11. Secundo. Si dum actu con-
gelatum existit, colebraretur, vali-
de ne consecraretur? quod est quæ-

G g 2 rere

xcream vinum actu congelatum sit
materia consecrationis?

Validè consecrari merito docet
Vasquez, *a* Suarez, *b* Coninch, *c*
Layman, *d* Hurtadus *e* aliquie. In-
validi tenent Henriquez *f* Ledes-
ma, *g* Alanus, *h* & alii. Ratio ho-
rum est, qui putat vinum per con-
gelationem semper, vel fere semper,
substantialiter corrumpi. Ratio il-
lorum est, quia falsum est per con-
gelationem ordinariam substantiali-
liter corrumpi vinum, sicut non cor-
ruptitur aqua, aliquique humores.
Cuius rei clarum signum est, quod
deinde liquefactum, adhuc, quam-
vis aliquantulum remisit, easdem
habet qualitates, quas prius, sap-
tem, virtutem, immo, & frequen-
tissime, colorem.

12. Obijciunt Primo, vinum
congelatum non est actu potabile:

Secun-

a Vasqu. *b* Suarez. *c* Coninch.

d Layman. *e* Apud Hurtadum de

Euch. disp. 2. diff. 5 *f* Henriquez. *g* Luj-
des. *h* Alanus. apud locit. Hurtad.

Secundo, aqua congelata non est apta materia Baptismi, ergo nec vi-
num congelatum est apta materia Eucharistiae Tertio, uva, quia non
est proxime probabilis, non est ma-
teria consecrationis: at vinum con-
gelatum non est proxime potabile
ergo, &c.

Respondemus Ad Primum. Sa-
tis est si vinum congelatum, sit ex
natura sua potabile. Ad secundum,
Aqua congelata non potest facere
lotionem, quae est proxima Baptis-
mimateria, &c. Ad Tertiū uva non
est vinum, ideo nec materia. Vide
fusius apud citatos.

¶ Tertio, si viaum congeletur
ante consecrationem, nec aliud li-
quefactū haberi commode potest
relinquendane est Missa? Dico si
processum solum fuit usque ad Ca-
nonem exclusivē, satius esse relin-
quere, monito, si opus sit, populo,
de defectu, ad ejus offensionem a-
vertendam: at si incepit fuit Ca-
non, progreediēdum porro est, quia

Gg 31

Caneg

Capone incepto, censetur incepit
substantialiter Sacrum, unde cum
probabilissima sit opinio tale Vinum
esse aptam materiam consecratio-
nis, non appareat ratio, cur Sacrificium
relinquendum sit imperfectum; ut
vero ante Canonem, cum non sit in-
cepta substantialia sacrificii, consuli-
tius erit sacrificium omittere, quia
inconsueta illa materia uti: Videt
mea, quae mox dicam. n. 15. De Vi-
no illo congelato, si oblatum fue-
rit, fiat illud, quod supra diximus
in similic. 7. §. 5. n. 3.

14. At quo peccato delinqueret
qui sine praedicta necessitate, sed
tamen sine contemptu Vinum coa-
gelatum consecraret? Coninchus
docet peccare mortaliter his ver-
bis. *Graviter tamen peccaret qui vinum
congelatum consecraret, ut omnes faci-
tur Sed profecto, non omnes facio-
tur. Satisque sic ad destruendam
hanc universalem; quod non fatea-*

*a Coninch. de Euch q. 74. ar. 3. n. 111.
127.*

que Vasquez a Is allatus, approba-
tusque ab Hurtado b docet non es-
se peccatum in vino congelato cō-
secreare, quamvis sit contra consue-
tudinem Ecclesiæ, & ratio est (in-
quit Hurtadus) quia nec est contra
prohibitionem aliquam latam nec con-
tra consuetudinem, qua seruetur ut ne-
cessaria, & obligans.

c. Atque ex hac fortasse senten-
cia motus Laymanc docuit, si vi-
num post oblationem advertratur
modicè congelatum, ut facile re-
solui possit, nullaq; appareat acci-
dentiū muratio, cōsultius fore, si
illud cōsecretur, quā si mutetur: id
quod ampliat quod modo diximus
numer. 13. quia communiter in tam
parua mora non soler in Galice
tam fortiter, & preesse vinum con-
gelari, ut in materiam inepram abi-
re possit.

G g 4. Quid

a Vasq de Sacr disp. 17 s. c. 2. n. 18.

b Hurtad. de Euch. disp. 2 diff. 9.
fine. c Laym. de Euch. lib. 5. tr. 4. c. 2.
num. 6.

*Quid fieri, si Sacrificaturo desit Hostia
grandior suppetant tamen
Particulae.*

10 **R**estabam olim cum colle-
ga meo P. Stephano Tu-
tureti, in nostro prædio Missane-
si ad lectiones Theologicas in va-
cationibus Autumnalibus, de mo-
re, per otium, prævidendas. Semel
ergo cum dictus P. ad Missam fa-
ciendam, omnium Sacerdotum
ibidem commorâcium, postremus
accideret, Hostiamque grandiore
nullam inveniret, ac de ea, obdi-
stantiam Civitatis, providere sibi
non posset; ne eo die, tametsi feria,
Sacrificio privaretur, parvam for-
mulam, quæ in promptu fuit, sine
ulla hæsitatione, ad sacrificium ad-
hibuit. Affuerunt statim ad me ju-
niores quidam, qui, & ipsi concu-
riaderât, interrogantes, an id à Pa-
tre, nulla præsentim existente, præ-
ter eius devotionem causa, factum

tis fuerit. Respondi, ipsos, rite & gestum id esse, ex eo solum sibi persuadere debuisse, quod Pater eiusmodi, rancæ scilicet doctrinæ, tanquam virtutis id efficerit. Ratio, dicebam inter ceteras, est, quia nec ullum præceptum adest, nec nullam constat esse consuetudinem, ut obligantem de consecranda Hostia majore, vel minore; utrobique enim Sacrificium æque perficitur. Quod si gravis offensio aliqua imperitorum aliquando timeatur, facile de rei veritate instrui poterunt & in casu nostro, sine ulla expressa instructione, una ipsa Patris auctoritas id facientis, ad offensionem illorum, qui aderant, quique universi hominis doctrinam, integritatemque probe noverant, avertendam, satis superque fuerat.

An

a Supponit ex Marchanzio Diana
p. 5. tr. 14. ref. 96 §. Sed non defacram.

An celebrans possit assumere parvam
formulam, & grandiorem
reservare?

I Ed ecce tibi aliam quæstionem.
Si id licet, licetne sacerdoti as-
sumere particulam parvam, & grā-
diorem conservare in Pixide, ad il-
lam v. g. exponendam in Oratione
quadraginta horarum, si forte a-
liam grandiorem habere, ad hunc
finem, non possit?

18 Dico esse distinguendum. Vel
enim hic Sacerdos consecravit in
ea Missa, tum Particulas parvas, tu
Hostiam grandiorē, vel solum con-
secravit ipsam majorem, inveniu-
tur tamen parvæ præconsecrata in
alia præcedenti Missa. Si prius, li-
cet sacerdori parvam sibi sumere, &
majorem reservare: si posterius, nec
licet. Ratio est, quia sacerdos do-
bet communicare de suo sacrificio.
Nam, ut habet Textus. a Qua-
erit

a C. relatum 12. de consecr. dif. 1.
Vide, qua diximus in 2. Opuscul. 19.
Co. 6.6. §. 6. n. 31.

erit illud Sacrificium, cui nec ipse sacrificans particeps esse cognoscatur? quod facit in casu priore, non vero in posteriore.

19 Hinc aliqui Parochi, dum renovant Eucharistiā, si consumunt, Hostia ab alio præconsecratam, eam vero, quam ipsi consecrant, reponunt in sacrario, ritè nequam faciunt, suntque ab Episcopis, & à doctoribus corrigendi. Obligis. At Henriquez, ^a & Fagundez ^b assertunt fieri id licet posse. Respondeo. At Delugo, ^c qui quæstionem hanc solidè tractat, hos parum Theologicè, & contra omnes Doctores de hac re esse loquitos, merito probat.

Dices. At jam participat de suo sacrificio, dum participat de eodem Christo, quæ est. Hostia eadem in omni-

^a Henrīq apud Delugo mox citandi.

^b Fag apud eund. ^c Delugo de Euch disp. 19. sec. 4. num. 75. aliquique apud ipsum legē etiam Diana p. 5. tr. 18. ref. 96.

omaibus; nam propterea si occur-
rat mori celebrantem, facta confe-
cratione, potest, immo debet alter
Sacerdos Missam absolvere, & præ-
consecratam ab alio Hostiam con-
sumere: Die item Parasceve alias
Sacerdos potest consumere Ho-
stiam ab alio die præcedenti conse-
cratam.

Respondeo in priorier dictis ca-
fibus, quos urges, adest summa ne-
cessitas perfectionis Sacrificii, in
posteriore adest dispensatio Eccle-
siaz. Nos autem non asserimus il-
lad esse contra omnimodam Sacri-
ficii integratem, sed esse contra
morem, & ordinaciones Ecclesiaz
volentis juxta ipsius Sacrificii re-
quisita, ut Sacerdos participet de
Sacramento à se confecto: ipsave-
ro in hoc solum dispensavit, urgen-
te illa necessitate, & stante illo Pas-
sonis Dominicæ mysterio exhi-
bendo, nō autemstantibus aliis le-
vioribus occasionibus, quales ecr-
ee sunt dicti casus expositionis, &

renoVA

renovationis Eucharistiae, quorum
primo facile occurri potest, expo-
nendo in Pixide, seu Sphæra parvam.
Hostiam existentem in Sacrario;
secundo autem, consecrando ali-
quot Particulas cum Hostia maio-
ritate hancim assumpta, & cosum-
ptis veteribus formulis, reservari in
Sacrario recenter consecratæ ritè
poterunt.

*An celebrans possit elevare Hostiam
non à se consecratam.*

2 Vboritur item alia qua-
stio. Quidam in sua Missa,
ob prædictum grandioris
Hostiæ defectum, consecravit par-
vas particulas; timens autem popu-
li offensionem in elevatione sacra-
menti consueta, elevavit ob suam
cautelam, Hostiam grandiorem
præconsecratam, quæ forte in Sa-
cramentio pro Oratione 40. horarum
servabitur: Quæritur, an id ritè
factum fuerit?

Hb

24. Mar-

21. Marchantius , negat id esse
ritè gestum. Consentitque Diana,
et cum enim (ait) in Missa debeat ex-
hiberi populo adoranda eadem Ho-
stia, quæ in ea Missa consecratur, &
offertur , talis cautela prædicti Sa-
cerdotis approbanda non est : me-
lius tamen nō in iudicio fecisset (addit
Marchantius) si majori isti Hostie al-
teram parvam per illud Sacrificium
consecratam simul adiunxit et quodfa-
cile fieri poterat , exhibendo utramque
adorandam Hæc ille.

22. Prof. Et ò, ut sunt hominum
ingenia diversa, puto minus appro-
bandā hanc posteriorem Marchan-
tii cautelam, quam priorem illius
Sacerdotis sum. 20 dictam: Inqui-
ro enim , quodnam præceptum ur-
get, vel obligans consuetudo ostend-
endi eādem Hostiam adorandam,
quæ in eādem Missa consecrata fuit.
Fateor ita esse observandum, cùm
Rubrica semper supponant eandem.

^{quam}
a Diana ibid. citans. March.

quam consecravit, debere Sacerdotem populo venerandam elevare: at intercedente causa, qualis in casu nostro satis rationabilis appareat, ne cogatur Sacerdos populum instruere, qui fortasse de ostensione minoris Hostie offensus fuisset, vel quid simile, non video cur talis Rubrica solūm directiva negligi sine culpa non possit, ut accidit in omnibus similibus directivis, quando adestratio nabilis negligendi causa, ut ex supradictis c. 5. §. 2. colligi potest. Quod si potest, jam superfluum erit posterius illud remedium conjungendi parvam cum Hostia grandiore. Adde hoc posterius esse, saltem implicitè, contra, vel extra Rubricas, per quas dumquam ostenditur, nisi una grandior Hostia, quare tu, conjungendo duas, non facis juxta Rubricas, ego ostendendo præconsecratam nec facio juxta easdem, ergo pares sumus, ergo saltem non erit unum altero consultius.

23. Illud certè probandum nullo pacto est, quod quidam Parochus, dum ei Hostia grandior cōsecrata non suppeteret, ad eam exponendam in oratione quadraginta horarum imprudenter egit. Parvamenium consecratam Hostiam affixit Hostiæ grandiori non consecratæ, & ita simul exposuit, ne scilicet parva formula in sphærule appareret populo, qui sacerdotem de negligentia præparandi maiorem reprehēdisset. Hoc, inquam, nō est probandum, quia esset periculum idolatriæ, quamvis materialis, (cum fideles adorent totum illud, quod expositum est per modum unius) quod nullo modo licet, ut in simili de Parocco ostendente Particulam consecratam, & deinde ministrante peccatori occulto Particulam non consecratam alibi dictum a est, & videri potest apud Delugo.^b

QHAB.

a In Opusc. de exp. com. c. 2. §. 2.
n. 22. b Delugo de Sacr. disp. 3.
sext. II. n. 188.

544
o nullo
ochus,
secreta
ponen-
a hora-
vame-
affixit
ecrata,
cerpar-
paret et
negli-
a repic-
est pro-
m 1 do-
s, (cum
, quod
vnius)
n simili
iculam
istrante
am non
est, &
. b
QHAB-
- 2. §. 2.
diss. 8.

CAP. VIII. §. VIII. 545

*Quando disparet Hostia consecrata,
nec alia consecranda haberi possit,
Quid melius, abire sine com-
munione Corporis, an as-
sunre praconse-
cratam?*

Denique decernamus, si quando dispareat per miraculum, vel ab animali, seu vestro auferatur Hostia consecrata, dum dicitur Missa, nec haberi possitalia, sive parva, sive magna (quæ certè si posset haberi, consecranda ad intenso grandum sacrificium omnino esset, ut supra vidimus) si inquam, id occurrat, & sint in Sacerario repositæ particulae præconsecratæ, quid fieri melius, unam particulam ex his præconsecratis assumere, an Missæ sine imponere cum sola sanguinis consumptione?

Puto melius esse, si Sacrificans assumat unam ex præconsecratis. Ratio est, quia, cum omnes sacer-

H h 3 do-

546 LIBER II.

dores sint Mysterii repræsentantes
unum Christum Dominum Sacer-
dotem principalem, & omnes Ho-
stie consecratæ contineant unum
eundem Christum, ipsam et Hostie
præconsecratæ ab alio Sacerdote,
habent aliquam tandem relationem,
& habitudinem ad hunc Sacerdo-
tem, atque ad hoc Sacrificium: qua-
re, in hac necessitate, convenienter
faciet Sacerdos, si assumat præcon-
secratam, quæ, quia, aliquo modo,
propter dictam habitudinem, ad
præsens Sacrificium pertinet, ejus-
dem complemeatum esse potest.

25. Dixi (in hac necessitate) nam
quamvis dicta convenientia videa-
tur probare, id etiam fieri posse, si
ne necessitate; si enim præconse-
cra ad me nunc Sacrificantem perti-
net, possem consumere indifferenter
illam, relinquendo eam, quam ego
consecro, cuius contrarium ha-
ctenus docui: tamen, omnibus
consideratis, id non probat: Siqui-
dem, cum propter usum Ecclesiæ,

cer-

CAP. VIII. §. VIII. 547

eertè gravem : tūm propter Sacros
a Canones disponentes, ut quilibet
Sacrificium suum consumat : tūm
ex natura ipsa Sacrificii , cuius est
offerre simul, & consumere oblatū,
non possumus amplè, sed strictè in
sola nimirum necessitate ad dictam
convenientiam recurrere.

C A P V T VIII.

De externa recitatione Missæ.

§. I.

De dicendis elata voce.

I. **Q**uæ, voce alta, præscribuntur dicenda in Missæ, ita re-
citanda sunt, ut astantes commode
audire possint. Si quis tamen ita, vo-
ce depressa, recitet, ut ii difficulter
audiant, licet non ritè faciat, tamen

H h 4 non

a C. Relatum. de consec. dist. 2. &
passim Rub. Mis.